

Uttalande angående möjligheten att ta emot kommunens så kallade kvot av nyanlända med uppehållstillstånd år 2016

Bilagat finns en summarisk sammanställning över tid av de åtgärder Täby kommun vidtagit.

Inledning

Statens och kommunernas ansvar tangerar varandra i ett antal frågor. Inom den statliga nivån förändras ansvarsfördelningen mellan myndigheter avseende det som i dagligt tal kallas mottagandet av nyanlända. Under senare år har frågan om ansvar för mottagandets olika delar avseende personer som ansökt om och fått asyl i Sverige förflyttats, förändrats samt reglerats på nya sätt även för kommunerna.

I kommunens verksamhetsplaner för de senaste åren har det framgått att omprövning av arbetssätt, processer och utförande är viktiga delar i kommunens strävan att ständigt effektivisera verksamheten. Applicerat på frågan om mottagande av nyanlända innebär detta att Täby kommun inte har några invändningar mot att staten ständigt söker den mest effektiva vägen att uppfylla de nationella målen och de direktiv myndigheterna får i sina respektive regleringsbrev.

Vi efterlyser ett agerande från regeringen och berörda statliga myndigheter som gör det möjligt för oss att uppfylla våra skyldigheter när det gäller omhändertagande av dem som efter beslut om asyl tilldelats Täby kommun. Sådana åtgärder utlovades i samband med antagandet av anvisningslagen, men har inte realiserats. Emellertid har under det senaste året diverse nya statliga beslut inneburit att kommuner i allmänhet, och storstads- och tillväxtkommuner i synnerhet, har givits ytterst begränsade möjligheter att uppfylla samtliga lagar som berör området mottagande av nyanlända. För Täby kommun har detta skapat särskilda problem i och med att kommunen i allt väsentligt saknar bostäder som kan upplåtas för detta syfte.

För mottagandet av ensamkommande barn, ansvar att erbjuda plats i förskola, grundskola och gymnasieskola m m till personer boende på asylboende följer kommunen de intentioner som finns, riktlinjer som reglerar frågorna samt gällande lagar. Det är boende efter asylprövning enligt lag (2016:38) om

mottagande av visa nyanlända invandrare för bosättning, fortsättningsvis kallat anvisningslagen, som i dagsläget inte längre kan uppfyllas.

En kort sammanfattning nedan över de åtgärder som vidtagits i kommunen med avseende anvisningslagen.

Kommunen har via det kommunala bolaget TFAB samt genom samhälls-utvecklingskontoret sökt efter mark lämplig för modulbostäder. För snabbast möjliga etablering av sådana bostäder har plana ytor som ligger rimligt nära service/kollektivtrafik, som inte är parkmark eller som inte redan är detaljplanelagd för bostadsändamål sökts. Ett antal tomter har översiktligt undersökts utifrån dessa kriterier. Ytterligare en plats har undersökts som eventuellt lämplig tomt, men utesluts sedan på grund av att allmän platsmark ej får arrenderas ut för ifrågavarande ändamål. Andra platser har uteslutits eftersom omfattande markarbeten hade krävts.

Ett antal modulhusföretag har kontaktat kommunen och kommunens tjänstemän har haft möten med företrädare för företagen eller telefonkontakter. Utöver detta har samtliga tillgängliga sk servicebostäder för olika grupper inventerats för att utröna vilka som är lämpliga för denna målgrupp. Kommunen har förhyrt ett sk bostadshotell samt undersökt möjligheterna att hyra våningsplan eller del av asylboendet på f d Täby Park hotell.

Kommunen hade initialt för avsikt att pröva en modell där modulbostäder för nyanlända och modulbostäder för studenter/ungdomar etablerades på samma plats. Dock föll förslaget på att den juridiska tolkning som bör göras av begreppet samlad bebyggelse för tidsbegränsade bygglov enligt PBL inte skulle medge mer än runt 20-30 modulbostäder på en och samma plats. Kommunerna i landet gör olika tolkningar av lagen. Samtidigt konstaterar en länsstyrelse - i en annan del av landet - att studentboende inte är att betrakta som tillfälligt boende, vilket också innebär att modellen som sådan inte är möjlig att genomföra.

För att öka förståelsen hos invånarna i kommunen för de planer på tillfälliga modulbostäder som behövs för mottagandet har kommunen genomfört totalt tolv informationsmöten i olika kommundelar under tiden april t o m september. Omfattande information publiceras på kommunens hemsida och uppdateras kontinuerligt. Filmer har spelats in från informationsmöten som finns att se på kommunens hemsida för dem som inte haft möjlighet att delta på mötena.

Tre arrendeavtal har tagits fram av kommunens fastighetsbolag, som äger den mark som bedömts mest lämplig och snabbast att ställa i ordning. Vi vet att andra kommuner har hamnat i domstolsprövning för att de genomfört felaktiga upphandlingar, eller för att de gjort en annan tolkning än den Täby har gjort av

vad som ska anses som samlad bebyggelse enligt PBL. Förutsättningarna för att ställa moduler inom nybyggnadsområdet Täby park, på mark som kommunen äger och som är detaljplanerad för bostäder, undersöks. Dock pågår nu en ny detaljplaneprocess för denna mark, vilket gör att Täby park bara kan tas i anspråk i en mycket begränsad omfattning. Övrig mark inventeras åter.

Kommunen köper sedan tidigare vid behov bostadsrätter för sociala ändamål samt förhandsbokar hyresrätter vid nyproduktion, fyra av dessa används för nyanlända. Befintliga fastigheter i kommunens bestånd inventeras kontinuerligt, men brandskyddsbestämmelserna innebär nästan genomgående att det inte går att bo i lokalerna. Frågan huruvida kommunen kan hyra bostäder i moduler utan att dessa först har handlats upp, har genomlysts då rättsläget är oklart. Underlag för beslut om upphandling av modulbostäder är under framtagning. Kommunen har studerat de lagliga möjligheterna att hyra eller köpa moduler av kommuner som har sådana som kommunen inte kommer att utnyttja i närtid, men detta bedöms som ej förenligt med kommunallagen.

Kommunen tittar på möjligheten att ändra detaljplaner, vilket tar ca ett och ett halvt år, sannolikt längre om beslutet överklagas. Just nu pågår ett samarbete med andra kommuner där vi söker statliga medel för att kunna anlita förmedlare av privata fastigheter och rum inklusive Attefallshus. Det pågår informationsinhämtning om underlag kring tält som alternativ, liksom rörande s k mobile homes.

Nuläge och alternativ

Kommunen har enligt den anvisningslagen en skyldighet att ta emot 273 personer under år 2016. Till dags datum har kommunen tagit emot 104 personer. Under nästa år ska kommunen ta emot ytterligare 353 personer för kommunplacering.

I och med att det inte är möjligt att planera för fler än 20-30 modulbostäder per område, att upphandling måste genomföras av modulföretag för etablering, att student/ ungdomsbostäder inte kan komplettera annan modulbebyggelse, att såväl tidsbegränsade bygglov som upphandlingar kan överklagas, att omfattande markarbeten inte får genomföras och att inte heller förberedelser för uppställning av tält kan genomföras utan upphandling av entreprenadarbetena, ser inte kommunen någon utväg för att i dagsläget uppfylla anvisningslagens krav.

Sk mobile homes kan visserligen ställas upp under fem till sju veckor utan tidsbegränsat bygglov, men sedan måste de flyttas. Att tillhandahålla el, vatten mm och ordna så att barn kan komma till förskola och skola samtidigt som deras

hem ska flyttas runt efter fem till sju veckor är inte ett humant alternativ och blir i princip ogörligt.

Sammantaget redovisas ovan de reella och legala förutsättningarna för mottagande kopplat till boendefrågan. Ur ett individrelaterat perspektiv skulle personer komma att flyttas från ett i många fall mer välordnat asylboende, i en kommun där de kanske börjat läsa svenska genom frivilliginsatser, där barn börjat i förskola eller skola, till en lösning med mobila bostäder som flyttas var femte vecka.

Vi har identifierat några åtgärder som skulle kunna snabba på processen med att ta fram tillfälliga bostäder i det akuta läge som nu råder. Detta är dock inte uttömmande och det kan i framtiden uppstå andra legala hinder. För att snabbare få fram bostäder krävs det bl a undantag i LOU för att kommunen skall kunna direktupphandla, undantag och lättnader i PBL för tidsbegränsade bygglov och förändrad tolkning av begreppet samlad bebyggelse. I övrigt vill vi också hänvisa till SKL's veckobrev per den 27 oktober 2016, rubricerat "Statens hjälp behövs omgående med nyanländas boende".

I ett längre perspektiv är vi också oroade över den stora bostadsbristen som breder ut sig. Här krävs omfattande regellättnader och lagändringar för att kunna öka takten i bostadsbyggandet så att våra ungdomar, nyanlända med uppehållstillstånd och deras anhöriga samt de som vill flytta till vår region för att arbeta ska kunna hitta en riktig bostad. En möjlig väg för att lösa problemen med bristande tillgång på bostäder och långa ledtider i byggandet skulle kunna vara att efter föredöme från t ex Tyskland bortse från kravet på detaljplaner för att meddela bygglov i de fall där beslutande övergripande planer finns och så länge den tänkta nybyggnationen ansluter sig till den befintliga bebyggelsens karaktär.

Täby kommun måste därför, genom dess kommunstyrelse, informera att mottagandet till kommunen inte kan genomföras i den takt och i den utsträckning som anvisningslagen kräver. Vi fortsätter dock i vår strävan att uppfylla såväl lagens krav som mänskliga hänsyn när det gäller att se till att de som fått uppehållstillstånd i landet ska få goda möjligheter att integreras i det svenska samhället.

Täby kommun genom dess kommunstyrelse

Leif Gripestam